

Erfenisplanning in nieuwe gezinnen

In nieuw samengestelde gezinnen kan de erfenisplanning veel vragen oproepen. Wat zijn de meest voorkomende frustraties en hoe kunt u ze vermijden? Drie scenario's, uit het leven gegrepen.

Auteur: Frida Deceuninck

Bron: De Standaard, 16 oktober 2021

Plusmama wordt boze stiefmoeder

Hans en Mieke hebben allebei kinderen uit een vorige relatie en stappen opnieuw in het huwelijksbootje. Plots sterft Hans. De kinderen van Mieke erven niets. Die van Hans erven, samen met hun plusmama: Mieke krijgt het vruchtgebruik en haar pluskinderen erven de blote eigendom.

Dit is het normale scenario wanneer er niets geregeld is, maar bij veel pluskinderen leidt dit tot frustraties. Eerst en vooral moeten ze erfbelasting betalen op een erfenis waar ze er als blote eigenaar niets aan hebben zolang hun plusmama leeft. En emotioneel kan het nog erger: stel dat Mieke na verloop van tijd een nieuwe liefde ontmoet en gaat samenwonen in 'hun' huis.

Als klap op de vuurpijl moeten de pluskinderen de kosten betalen van grote herstellingen. Ze hebben één troost.

'Sinds 1 september bepaalt het nieuw goederenrecht dat de blote eigenaar bij grote herstellingen een proportionele bijdrage kan eisen van de vruchtgebruiker', legt **Mattias Van de Wygaert**, advocaat bij **Sansen International Tax Lawyers**, uit. 'Zo kunnen de pluskinderen in dit voorbeeld een deel van de kosten recupereren van hun stiefmoeder. Naarmate de stiefmoeder ouder wordt, wordt haar bijdrage kleiner. Een deel van de factuur blijft dus altijd voor rekening van de blote eigenaars. De woning verkopen zou een oplossing kunnen zijn maar is niet evident zolang hun stiefmoeder zich daartegen verzet.'

De oplossing? Denk hier op voorhand over na. Verdeel de nalatenschap in de mate van het mogelijke in stukken volle eigendom en vermijd dat alles in vruchtgebruik bij de langstlevende terecht komt. 'Met een aangepast huwelijkscontract kunnen koppels bepaalde bezittingen toewijzen aan de langstlevende of andere meteen in volle eigendom reserveren voor de kinderen', zegt **Mattias Van de Wygaert**. 'In een testament kunnen ze afwijken van de wettelijke verdeling van de nalatenschap. Daarbij is het uiteraard wel belangrijk dat ieders rechten in de nalatenschap worden gerespecteerd.'

Uw eigen familie wordt op een zijspoor gezet

'Mijn partner heeft een dochter uit een vorige relatie', getuigt een lezeres. 'Zelf heb ik geen kinderen en gezamenlijke kinderen komen er waarschijnlijk nooit. Door te trouwen, kunnen we onze bezittingen in één pot gooien. Maar dat gaat ten koste van mijn ouders, zus en petekind. Als ik eerst sterf, erft mijn man alles en daarna gaan zijn bezittingen naar zijn dochter. Mijn familie krijgt niets terug.'

‘Dit is een terechte bedenking’, zegt **Mattias Van de Wygaert**. ‘Dit horen we wel vaker. Als iemand zonder kinderen huwt met een partner die wél kinderen heeft, wordt de eigen familie op een zijspoor gezet. Dat is niet altijd de bedoeling. Een testament met een restlegaat – of in het juridisch jargon: een fideï-commis de residuo – kan dit probleem oplossen. Als de kinderloze partner overlijdt, erft de echtgenoot alles. Bij het tweede overlijden gaat het “restlegaat” naar de familie van de kinderloze partner.’

Deze oplossing werkt prima, maar wordt fiscaal nog altijd afgestraft. Broers, zussen, neefjes of nichtjes betalen 55% erfbelasting op schijven vanaf 75.000 euro. Op de eerste schijf van 15.000 euro kunt u dat verzachten met een vriendenerfenis tegen 3%. Maar het blijft een groot contrast met de pluskinderen. Die zijn fiscaal gelijkgesteld met de eigen kinderen en erven tegen de laagste tarieven. ‘Uiteindelijk bots je altijd op wetgeving die wil dat alles naar de kinderen gaat’, stelt onze lezeres vast. ‘Dat is niet meer van deze tijd.’

Uw kinderen boycotten de successieplanning

Peter heeft een nieuwe relatie met Veronique. Hij wil dat ze niets tekortkomt en schenkt haar zijn appartement aan de kust, ter waarde van 300.000 euro. Verder staat er bij zijn overlijden nog 100.000 euro op zijn rekening. De helft van het rekeningtegoed laat hij via zijn testament toekomen aan Veronique. De andere helft zet hij opzij, als voorbehouden deel voor zijn kinderen. Hij denkt dat alles daarmee netjes geregeld is.

‘Dat is een misvatting die we regelmatig zien’, zegt **Mattias Van de Wygaert**. ‘Het klopt dat de helft van de nalatenschap volgens de wettelijke regels voorbehouden is voor de kinderen. Maar veel mensen beseffen niet dat ook gedane schenkingen worden meegeteld. In dit voorbeeld hebben de kinderen van Peter dus recht op 200.000 euro.

Ze kunnen het volledige rekeningtegoed opeisen en nog een bijkomende vergoeding van 100.000 euro eisen van Veronique.’

Mattias Van de Wygaert: ‘Ons advies is altijd: ga aan tafel zitten met uw partner en kinderen, en praat hierover. Als de kinderen begrijpen waarom bepaalde regelingen worden getroffen, is er minder kans dat ze er later moeilijk over doen. Meerderjarige kinderen kunnen ook expliciet instemmen met een schenking in een bindende erfovereenkomst. Dan kunnen ze later geen vergoeding meer eisen als de schenking hun voorbehouden deel raakt.’